

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Marek Michalak

ZEW/500/14-1/2013/AM

Warszawa, 15 lutego 2013 roku

Pani
Krystyna Szumilas
Minister Edukacji Narodowej

Szanowne Pani Minister,

w ślad za pismem Wojewody Mazowieckiego, Pana Jacka Kozłowskiego, z 12 lutego 2013 roku (znak: ADM.5841.1.88.2013.EW), pragnę wyrazić moje poparcie dla stanowiska wyrażonego przez Wojewodę Mazowieckiego, które jest całkowicie zbieżne z treścią wcześniej kierowanych przez Rzecznika Praw Dziecka wystąpień generalnych do Pani Minister.

Przeprowadzone przez pracowników mojego Biura czynności kontrolne w Zespole Szkół [REDACTED] w W [REDACTED] w listopadzie 2010 roku wykazały wiele nieprawidłowości zarówno w dokumentacji, jak i w zakresie właściwej organizacji pracy szkoły. Ponadto, stwierdzono, iż Dyrektor szkoły, uwikłana w konflikt nauczycieli z uczniem oraz jego rodzicami, ujawniła dane osobowe tych osób w korespondencji ze związkami zawodowymi, sprzeniewierzając się w ten sposób obowiązkowi dbałości o dobro dziecka oraz obowiązkowi poszanowania dóbr osobistych. Mój niepokój związany z sytuacją w szkole dotyczący nieprzestrzegania prawa oświatowego i praw dziecka oraz ocena postawy Dyrektora, niegwarantująca poprawy sytuacji w zakresie ich przestrzegania, skłoniły mnie do zwrócenia się w tym szczególnym przypadku do Dyrektora Departamentu Kształcenia Ogólnego i Wychowania w Ministerstwie Edukacji Narodowej z prośbą o podjęcie stosowanych działań zmierzających do zapewnienia skutecznej ochrony praw i dobra dziecka w Zespole Szkół [REDACTED] w W [REDACTED] (pismo znak: ZEW/440/88-14/2010/AM).

Jak słusznie przypomniał Wojewoda Mazowiecki w piśmie z 12 lutego 2013 roku Dyrektor szkoły, jako osoba sprawująca nadzór pedagogiczny, ponosi odpowiedzialność za organizację pracy w szkole, w tym za zapewnienie uczniom bezpiecznych i higienicznych

warunków nauki, wychowania i opieki. Ponadto, zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej oraz Konwencją o Prawach Dziecka, każde dziecko ma prawo do ochrony przed wszelkimi formami przemocy fizycznej i psychicznej oraz ochrony przed poniżającym traktowaniem. W świetle powyższego, nie zgadzam się ze stanowiskiem Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli przy Ministrze Edukacji Narodowej, która uznała postępowanie Dyrektora ww. szkoły, ██████████ za prawidłowe i wskazała w uzasadnieniu, iż „kierowała się [ona] dobrem ogółu uczniów”. Jest to bowiem o tyle niezrozumiałe i niemożliwe do zaakceptowania, że nie można przestrzegać praw ogółu z pominięciem przestrzegania praw jednostki.

Moje wątpliwości budzi też uzasadnienie Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli przy Ministrze Edukacji Narodowej dotyczące wydanego orzeczenia uniewinniającego Dyrektora Zespołu Szkół ██████████ w W ██████████. Wskazano w nim, iż komisja dyscyplinarna pierwszej instancji nie dopełniła należytej staranności w badaniu materiału dowodowego zebranego w przedmiotowej sprawie. W takim przypadku wydaje się, że zasadnym byłoby uzupełnienie wskazanej dokumentacji w celu umożliwienia dokonania rzetelnej oceny, a nie uchylene w całości zaskarżonego orzeczenia i uniewinnienia obwinionej od postawionych zarzutów. Fakt ewentualnych błędów w postępowaniu komisji pierwszej instancji nie umniejsza w żadnym stopniu wagi czynu popełnionego przez obwinionego nauczyciela, w szczególności gdy działał on na szkodę dziecka. Przepisy rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 stycznia 1998 r. w sprawie komisji dyscyplinarnych dla nauczycieli i trybu postępowania dyscyplinarnego (Dz. U. Nr 15, poz. 64) przewidują w postępowaniu odwoławczym możliwość przekazania sprawy komisji dyscyplinarnej pierwszej instancji do ponownego rozpatrzenia. Jednocześnie, w przedmiotowej sprawie Rzecznik Dyscyplinarny drugiej instancji nie skorzystał z uprawnienia, określonego w art. 77 ust. 5 ustawy z 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 z późn. zm.), do odwołania się od prawomocnego orzeczenia odwoławczego do właściwego ze względu na miejsce zamieszkania obwinionego sądu apelacyjnego – sądu pracy i ubezpieczeń społecznych. W swoim uzasadnieniu wyjaśnił, iż w jego ocenie odwołanie od orzeczenia dyscyplinarnego drugiej instancji nie byłoby skuteczne z powodu błędów w postępowaniu wyjaśniającym i przed komisją dyscyplinarną pierwszej instancji oraz istotnych braków formalnych w samym orzeczeniu. Jako Rzecznik Praw Dziecka nie mogę się zgodzić z taką argumentacją. W moim odczuciu bowiem z powodu subiektywnej oceny jednej osoby została zamknięta możliwość dochodzenia poszanowania praw dziecka przed sądem powszechnym.

Już dwa lata temu wnioskowałem o wprowadzenie zmian w projekcie rozporządzenia w sprawie komisji dyscyplinarnych dla nauczycieli i trybu postępowania dyscyplinarnego (pismo znak: ZEW/500/20/2011/AM), m.in. domagając się powołania do składu komisji dyscyplinarnych – oprócz nauczycieli – także osób z wykształceniem prawniczym, umożliwienia udziału w pracach komisji dyscyplinarnych przedstawicieli rodziców w sytuacjach, gdy chodzi o naruszanie praw i dobra dziecka, umożliwienia wnoszenia odwołań od postanowień komisji, gdy zapadła decyzja o niewszczygnięciu postępowania dyscyplinarnego lub zażalenia na umorzenie wszczętego postępowania dyscyplinarnego przez osobę wnoszącą sprawę (np. przez rodziców dziecka), przyznania rodzicom poszkodowanego ucznia uprawnień strony w sprawach dotyczących naruszenia praw i dobra dziecka (możliwość wniesienia odwołań oraz otrzymywanie informacji o wynikach postępowania dyscyplinarnego).

Poczynione obserwacje nadal potwierdzają słuszność zgłaszanych przeze mnie uwag i wniosków przedstawionych w wystąpieniach generalnych z 2011 i 2012 roku oraz świadczą o konieczności pilnego i gruntownego przeanalizowania zarówno praktyki, jak i aktów prawnych z zakresu odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczycieli oraz postępowania dyscyplinarnego. Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 10a i art. 11 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. z 2000 r. Nr 6, poz. 69 z późn. zm.), zwracam się ponownie o podjęcie działań we wskazanym zakresie oraz zintensyfikowanie prac legislacyjnych nad projektem rozporządzenia w sprawie komisji dyscyplinarnych dla nauczycieli i trybu postępowania dyscyplinarnego.

Z wyrazami szacunku
Michał Szlachetka

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

DWST – WPZN – 423/21/BSZ/13

Warszawa, 2013 - 03 - 22

Pan
Marek Michalak
Rzecznik Praw Dziecka

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo z dnia 15 lutego 2013 r. (znak: ZEW/500/14-1/2013/AM), dotyczące m.in. postępowania dyscyplinarnego przeprowadzonego w sprawie Pani Ewy B. byłego dyrektora Zespołu Szkół w W. oraz zintensyfikowania prac legislacyjnych nad projektem rozporządzenia w sprawie komisji dyscyplinarnych dla nauczycieli i trybu postępowania dyscyplinarnego, poniżej przedstawiam wyjaśnienia w sprawie.

Pismem z dnia 2 stycznia 2013 r., (znak: OKDN - GO – 121/1/2013), będącym odpowiedzią na pismo z dnia 4 grudnia 2012 r. Pani Beaty Sobocińskiej, Dyrektora Zespołu ds. Edukacji i Wychowania w Biurze Rzecznika Praw Dziecka (znak: ZEW/440/38-12/2012/AM) zostało przedstawione już stanowisko w sprawie postulowanej możliwości skorzystania z odwołania od orzeczenia Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli przy Ministrze Edukacji Narodowej, uniewinniającego ww. obwinionego nauczyciela. W treści pisma poinformowano o braku przesłanek przemawiających za wniesieniem apelacji od orzeczenia komisji drugiej instancji.

Należy zauważyć, że zgodnie z art. 78 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, z późn. zm.), komisje dyscyplinarne są niezawisłe w zakresie orzecznictwa dyscyplinarnego. Niezawisłość komisji dyscyplinarnych oznacza, że ich członkowie przy

orzekaniu podlegają wyłącznie obowiązującym przepisom prawa i własnemu wewnętrznemu przekonaniu oraz są wolni od jakichkolwiek wpływów i nacisków zmierzających do załatwienia rozpatrywanej sprawy w określony sposób. Powyższe prowadzi do wniosku, że Minister Edukacji Narodowej, ani żaden inny organ, nie może nadzorować pracy komisji dyscyplinarnej, ani w żaden sposób wpływać na sposób orzekania przez komisję dyscyplinarną dla nauczycieli.

Odnosząc się do kwestii postulowanego zintensyfikowania prac legislacyjnych nad projektem rozporządzenia w sprawie komisji dyscyplinarnych dla nauczycieli i trybu postępowania dyscyplinarnego informuję, że prace legislacyjne nad jego projektem zostały wstrzymane, na rzecz podjęcia prac legislacyjnych zmierzających do uregulowania postępowania dyscyplinarnego nauczycieli w przepisach ustawy – Karta Nauczyciela. Podyktowane było to uwagami zgłoszonymi w toku uzgodnień międzyresortowych oraz konsultacji społecznych. W związku z powyższym, kwestie dotyczące odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczycieli zostały uwzględnione w projekcie założeń do ustawy – Karta Nauczyciela przekazanych do uzgodnień międzyresortowych i konsultacji społecznych.

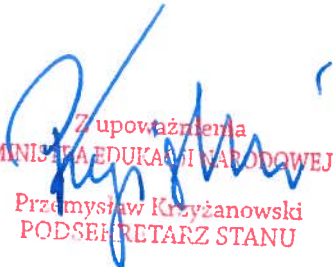
Należy także zauważyć, że odpowiedzialność dyscyplinarna nie jest jedyną formą służącą wyeliminowaniu przemocy stosowanej przez nauczyciela względem ucznia. Nadzorowanie przestrzegania w szkołach praw dziecka i praw ucznia oraz upowszechniania wiedzy o tych prawach jest zadaniem organu sprawującego nadzór pedagogiczny zgodnie z art. 33 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.). Stwierdzenie uchybień w działalności szkoły, także w zakresie przestrzegania praw dziecka i praw ucznia, stanowi podstawę do wydania dyrektorowi szkoły zaleceń (art. 33 ust. 4 ww. ustawy) oraz do zawiadomienia o uchybieniach organu prowadzącego szkołę (art. 33 ust. 7

tej ustawy). Organ sprawujący nadzór pedagogiczny ma także możliwość złożenia do organu prowadzącego szkołę wniosku o odwołanie dyrektora szkoły ze stanowiska (art. 38 ust. 1 pkt 1 lit. c ustawy o systemie oświaty), a organ prowadzący szkołę może, po zasięgnięciu opinii kuratora oświaty, odwołać nauczyciela ze stanowiska kierowniczego w trakcie roku szkolnego bez wypowiedzenia (art. 38 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy).

Niezależnie od powyższego, nauczyciele, tak jak i inni obywatele, podlegają odpowiedzialności karnej.

Przekazując powyższe wyjaśnienia, uprzejmie proszę o ich przyjęcie.

Z poważaniem

Z upoważnienia
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ
Przemysław Krzyżanowski
PODSEKRETARZ STANU